ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉದಯ (ಸಾ.ಶ. ೧೩೩೬)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ • ರಾಜಧಾನಿ ಹಂಪಿ

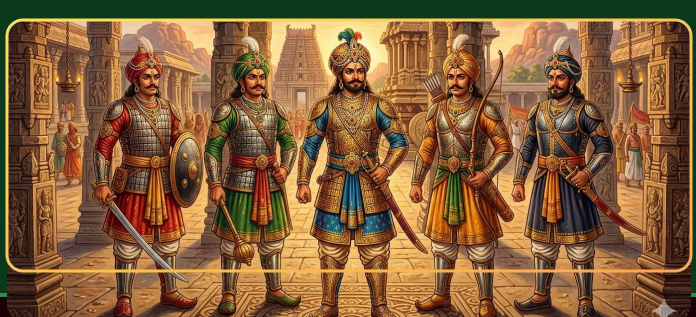
೧. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ & ಸ್ಥಾಪನೆ

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ದಾಳಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಳಿದಾಗ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಾ.ಶ. 1336ರಲ್ಲಿ ತುಂಗಾಭದ್ರಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.

೨. ಸಂಗಮ ಸಹೋದರರು

ಸಂಗಮನ ಪುತ್ರರಾದ ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕ ಕಂಪಣ, ಮಾರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮುದ್ದಪ್ಪ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು.

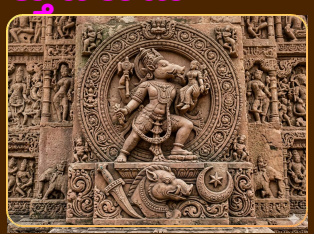
೩. ನಾಲ್ಕು ರಾಜಮನೆತನಗಳು

ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ (ಸಾ.ಶ. 1336-1646) ಆಳಿದ ಸಂಗಮ, ಸಾಳುವ, ತುಳುವ ಮತ್ತು ಅರವೀಡು ರಾಜವಂಶಗಳು.

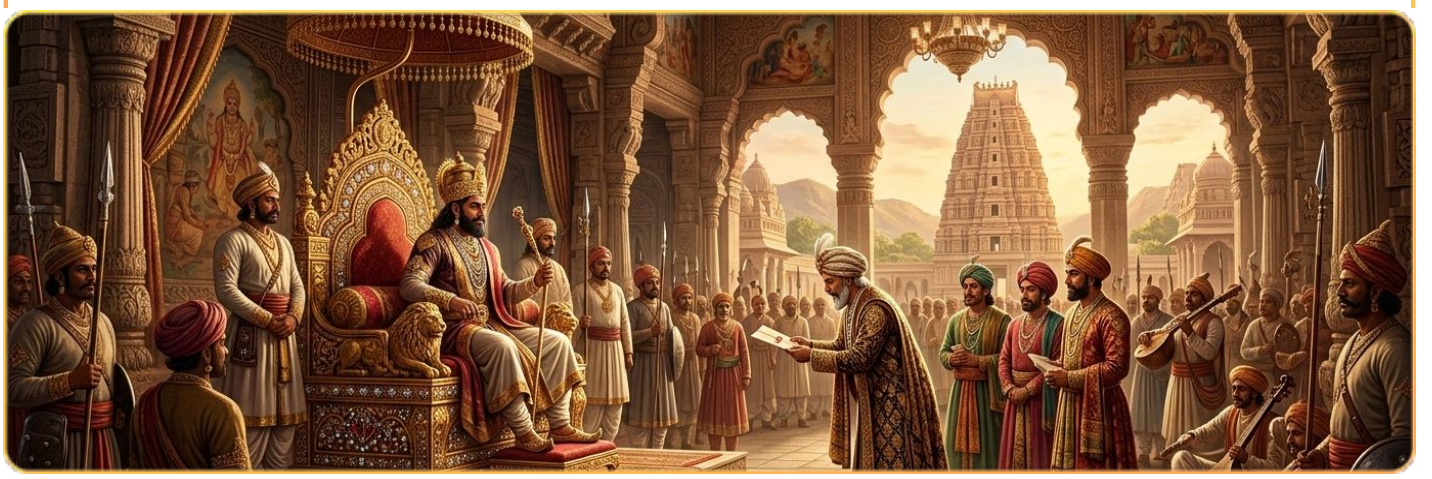
೪. ರಾಜಲಾಂಛನ ಮತ್ತು ಬಿರುದು

ರಾಜಲಾಂಛನ 'ವರಾಹ' (ಕತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರೊಂದಿಗೆ); ಕುಲದೇವರು ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷ; ಅರಸರ ಬಿರುದು 'ಹಿಂದೂರಾಯ ಸುರತ್ರಾಣ'.

ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ (ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯ: ೧೪೨೪-೧೪೪೬)

ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ • ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

೧. ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು & ಸೇನಾ ಬಲ

ಗಡಿ ನಾಯಕರ ದಂಗೆಗಳ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವಿಕೆ; ಸುಲ್ತಾನರ ವಿರುದ್ಧ ಜಯ; ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಲಿಷ್ಠ ಸೇನೆ ಕಟ್ಟಿದನು.

೨. ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಕೊಂಡಾಟ

ಪರ್ಷಿಯಾದ ರಾಯಭಾರಿ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್: "ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಯನಂಥ ಅರಸನಿಲ್ಲ, ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಗರವನ್ನು ಕಣ್ಣು ನೋಡಿಲ್ಲ, ಕಿವಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

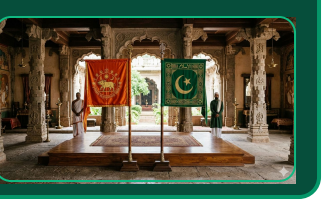
೩. ಹಜಾರ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ

ಹಂಪಿಯ ಕಲಾತ್ಮಕ ಹಜಾರ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು

೪. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ

ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ; ಮಸೀದಿ ನಿರ್ಮಾಣ, ಜೈನ-ವೈಷ್ಣವ ಹಾಗೂ ವೀರಶೈವ ಪಂಥದ

ಸಾಮ್ರಾಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ (ಸಾ.ಶ. ೧೫೦೯ - ೧೫೨೯)

ತುಳುವ ವಂಶದ ಮೇರು ಚಕ್ರವರ್ತಿ • ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯರಮಾರಮಣ

೧. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಕರಾವಳಿಯವರೆಗೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೇನಾನಿ.

೨. ಆದರ್ಶ ಜನಕಲ್ಯಾಣ ಆಡಳಿತ

ಸರ್ಕಾರದ ಆದಾಯದ ಕಾಲು ಭಾಗವನ್ನು ಜನಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆ; ಕೃಷಿ-ವಾಣಿಜ್ಯ ವೃದ್ಧಿ, ವಸ್ತುಗಳ ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆ.

೩. ವಿದ್ವತ್ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು

ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಅಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ' ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ನಾಟಕ ರಚನೆ; 'ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯರಮಾರಮಣ' ಬಿರುದು.

೪. ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ & ಗೋಪುರಗಳು

ಹಂಪಿಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಗುಡಿಯ ರಂಗಮಂಟಪ, ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ರಾಯಗೋಪುರಗಳು.

ರಕ್ಕಸತಂಗಡಿ ಕದನ (ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನ - ಸಾ.ಶ. ೧೫೬೫)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತಿ ಭೀಕರ ಕದನ • ಅಲಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಅಂತ್ಯ

೧. ಯುದ್ಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆ & ಕಾರಣ

ಬಹಮನಿ ವಿಭಜಿತ ಷಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಒಳಜಗಳದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ; ವಿಜಯನಗರದ ಅತಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಷಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಐಕ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆ.

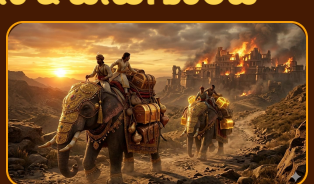
೨. ಜನವರಿ ೨೩, ೧೫೬೫ರ ಭೀಕರ ಕಾಳಗ

ಆರಂಭಿಕ ವಿಜಯದ ನಂತರ, ಶತ್ರುಗಳ ಹಠಾತ್ ತೋಪಿನ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ದಳಪತಿಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನದಿಂದ ರಾಮರಾಯನ ಹತ್ಯೆ.

೩. ರಾಜಧಾನಿಯ ಪತನ & ಪೆನುಗೊಂಡ ಪಯಣ

ರಾಮರಾಯನ ಸೋದರ ತಿರುಮಲನು ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಪೆನುಗೊಂಡಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನ; ರಾಜಧಾನಿ ಹಂಪಿಯ ಲೂಟಿ.

೪. ಕದನದ ದೂರಗಾಮಿ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಅರವೀಡು ವಂಶದ ಆಳ್ವಿಕೆ (ಪೆನುಗೊಂಡ, ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ವೆಲ್ಲೂರು: 1646ರವರೆಗೆ); ಮೈಸೂರು, ಕೆಳದಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಉದಯ.

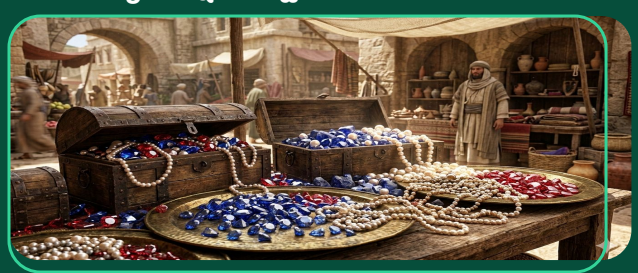
ವಿಜಯನಗರದ ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಧಾನಿಯ ವೈಭವ

ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಾಯಸ್ ಕಂಡ ರತ್ನಬಜಾರ್ • ಮಹಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬ

೧. ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳ ಜಾಗತಿಕ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಾಯಸ್: "ಇಂಥ ಸಮೃದ್ಧ ನಗರಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ"; ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು, ಮಾಣಿಕ್ಯ, ರತ್ನ, ಪಚ್ಚೆಗಳ ರಾಶಿ ಮಾರಾಟ.

೨. ಮಹಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬ & ನವರಾತ್ರಿ

ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ; ಆನೆಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು.

೩. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ರಾಣಿವಾಸದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ಕಾವಲುಗಾರಿಕೆ, ಸಂಗೀತ-ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಸ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತಿದ ಜಟಿಗಿತಿಯರು.

೪. ಹಂಜಮಾನ & ಬಂದರು ವ್ಯಾಪಾರ

ನಗರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಹಂಜಮಾನ'ಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನ; ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ರಫ್ತು-ಆಮದು.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ದಾಸಪಂಥ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ ಪುರಂದರದಾಸರು • ಕನಕದಾಸರು

೧. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳು

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ', ಚಾಮರಸನ 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ', ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ'.

೨. ಪುರಂದರದಾಸರು & ಸಂಗೀತ

ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಪುರಂದರದಾಸರು.

೩. ಭಕ್ತ ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು

ಕನಕದಾಸರ 'ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ', 'ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ', 'ನಳಚರಿತ್ರೆ' ಮತ್ತು 'ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ'.

೪. ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುವರ್ಣಯುಗ

ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ ಕವಿಗಳು; ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ.

ವಿಜಯನಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಏಕಶಿಲಾ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಕಲ್ಲಿನ ರಥ • ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸ್ತಂಭಗಳು • ಭವ್ಯ ರಾಯಗೋಪುರಗಳು

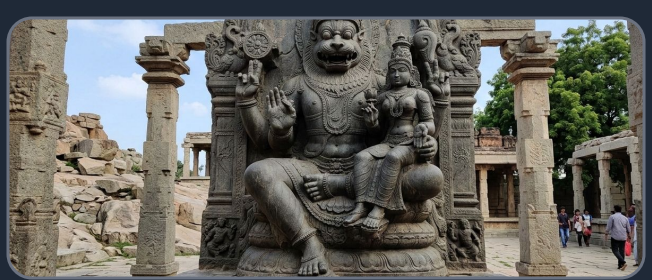
೧. ವಿಜಯ ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯ & ಕಲ್ಲಿನ ರಥ

ಗರುಡನ ಗುಡಿಯಾದ ಸುಂದರ ಏಕಶಿಲಾರಥ; ಬೆರಳಿನಿಂದ ತಟ್ಟಿದರೆ ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ 56 ಸಂಗೀತ ಕಂಬಗಳು.

೨. ಏಕಶಿಲಾ ಮಹಾವಿಗ್ರಹಗಳು

ಕಡಲೇಕಾಳು ಗಣೇಶ, ಸಾಸಿವೆಕಾಳು ಗಣೇಶ ಹಾಗೂ 7 ಹೆಡೆಗಳ ಆದಿಶೇಷನ ಛತ್ರಿಯಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಗ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ.

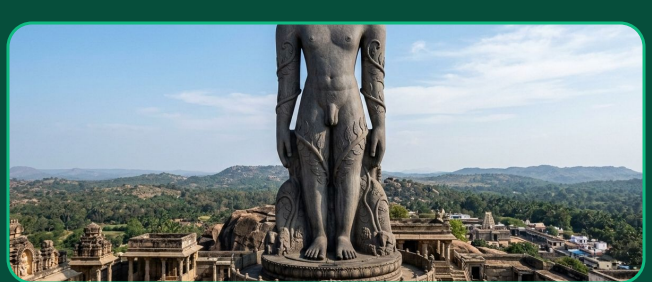
೩. ಶೃಂಗೇರಿ & ಮೂಡಬಿದಿರೆ

ಶೃಂಗೇರಿಯ 12 ರಾಶಿ ಕಂಬಗಳ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ದೇವಾಲಯ; ಮೂಡಬಿದಿರೆಯ 'ಸಾವಿರ ಕಂಬಗಳ ಬಸದಿ' (ತ್ರಿಭುವನ ತಿಲಕ ಚೂಡಾಮಣಿ).

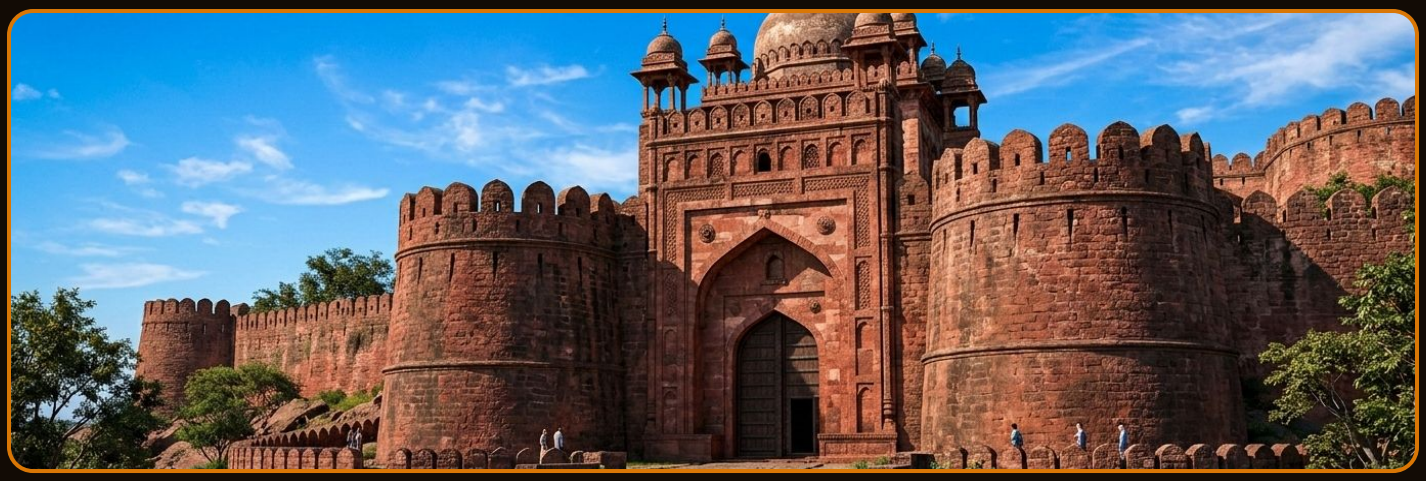
೪. ಬಾಹುಬಲಿ ಏಕಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು

ಕಾರ್ಕಳ ಮತ್ತು ವೇಣೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಏಕಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹಗಳು.

ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (ಸಾ.ಶ. ೧೩೪೭) ಮತ್ತು ಸುಲ್ತಾನ್ ಫಿರೂಜ್ ಷಾ

ಕಲಬುರಗಿ-ಬೀದರ್ ರಾಜಧಾನಿಗಳು • ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್ ಕದನಗಳು

೧. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಸಾ.ಶ. 1347ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಗಂಗು ಬಹಮನ್ ಷಾನಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಮೊದಲು ಕಲಬುರಗಿ, ನಂತರ ಬೀದರ್ ರಾಜಧಾನಿ.

೨. ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್ ಸಂಘರ್ಷ

ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಾಭದ್ರಾ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅತ್ಯಂತ ಫಲವತ್ತಾದ ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ-ಬಹಮನಿ ನಡುವೆ ನಿರಂತರ ಯುದ್ಧಗಳು.

೩. ಸುಲ್ತಾನ್ ಫಿರೂಜ್ ಷಾ ಆಡಳಿತ

ಬಹುಭಾಷಾ ವಿಶಾರದ, ಖಗೋಳಪ್ರೇಮಿ; ದೌಲತಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಭೀಮಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಫಿರೋಜಾಬಾದ್ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ.

೪. ಸೂಫಿ ಸಂತ ಬಂದೇನವಾಜ್ ಆಶ್ರಯ

ಸೂಫಿ ಸಂತ ಬಂದೇನವಾಜರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳ ದತ್ತಿ; ರೇವು-ಬಂದರುಗಳ ವಿಕಾಸದಿಂದ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಭಾರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ

ಬೀದರ್ ಮದರಸಾ • ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು • ಐದು ಷಾಹಿಗಳ ಉದಯ

೧. ಕಂದಾಯ & ಅಂಚೆ ಸುಧಾರಣೆ

ಭೂಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಆಧಾರಿಸಿ ನ್ಯಾಯಯುತ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿ; ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವ ತೆರಿಗೆಗಳ ರದ್ದು; ಚುರುಕಾದ ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

೨. ಬೀದರ್‌ನ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮದರಸಾ

ಸಾ.ಶ. 1461ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಖಗೋಳ, ಗಣಿತ, ಇತಿಹಾಸ ಬೋಧನೆ; 3000 ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವಸತಿ.

೩. ಸರದಾರರ ಒಳಸಂಚು & ಹತ್ಯೆ

ಗವಾನನ ಏಳಿಗೆ ಕಂಡು ಮತ್ಸರಗೊಂಡ ಸರದಾರರ ಸಂಚಿನಿಂದ ಕೊಲೆ; ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ 'ಮುಗ್ಧ ಗವಾನನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು' ಎಂಬ ಕೆತ್ತನೆ.

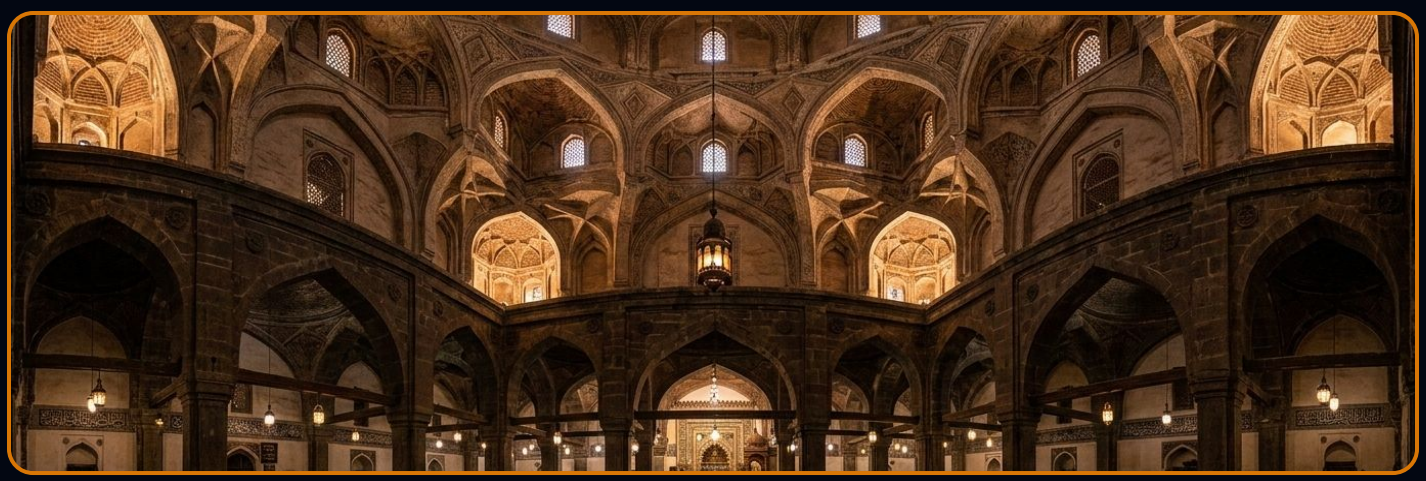
೪. ಐದು ಷಾಹಿ ಮನೆತನಗಳು (೧೪೮೯)

ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ, ಬೀದರ್‌ನ ಬರೀದ್‌ಷಾಹಿ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡದ ಕುತುಬ್‌ಷಾಹಿ, ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರದ ನಿಜಾಂಷಾಹಿ, ಬಿರಾರಿನ ಇಮದ್‌ಷಾಹಿ.

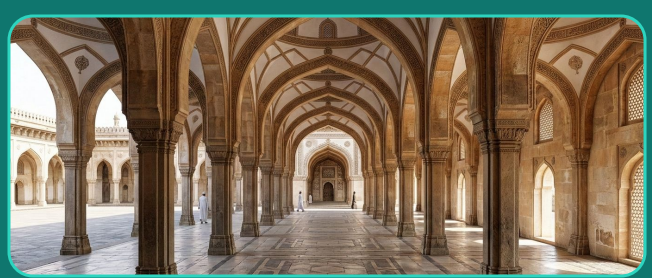
ಬಹಮನಿ ಸಮಾಜ, ದಖನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಕಲಬುರಗಿ ಜಾಮೀ ಮಸೀದಿ • ಸೋಲಾಖಾಂಬ್ • ದಖನಿ ಭಾಷೆ

೧. ಕಲಬುರಗಿಯ ಜಾಮೀ ಮಸೀದಿ

ಮಹಮ್ಮದ್ ಷಾ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ರಚನೆ; ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಛಾವಣಿ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕ ಕಿರು ಗುಮ್ಮಟಗಳ ಸಭಾಂಗಣ.

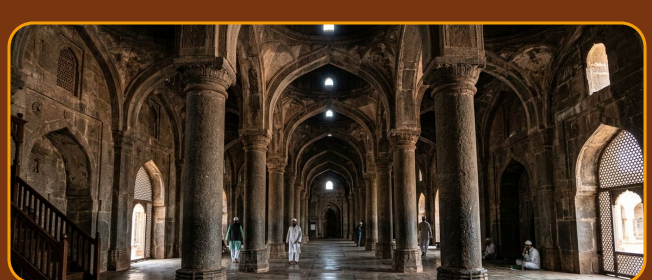
೨. ಸೂಫಿ ಸಂತರು & ದಖನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಖ್ಯಾತ ಸೂಫಿ ಸಂತ ಬಂದೇನವಾಜ್ ಬಳಸಿದ ಜನಭಾಷೆ 'ದಖನಿ' ಮುಂದೆ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ತಳಹದಿಯಾಯಿತು.

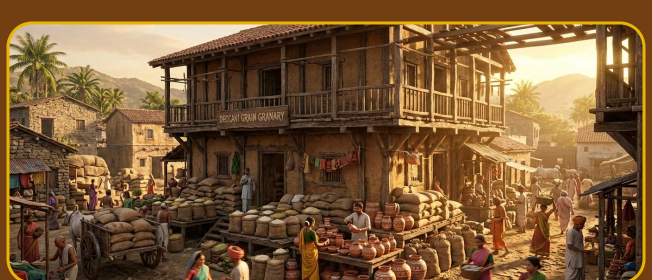
೩. ಬೀದರ್‌ನ ಸೋಲಾಖಾಂಬ್ ಮಸೀದಿ

16 ಭಾರಿ ಕಂಬಗಳುಳ್ಳ ಸೋಲಾಖಾಂಬ್ ಮಸೀದಿ, ರಂಗೀನ್ ಮಹಲ್, ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೂರಿನ 12 ಸುಲ್ತಾನರ ಭವ್ಯ ಸಮಾಧಿಗಳು.

೪. ಬಹಮನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕಾನೂನಿನ ಆಡಳಿತ; ಭೂಉತ್ಪನ್ನದ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಂದಾಯ; ಜಹಗೀರು ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಪಂಥದ ಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವ.

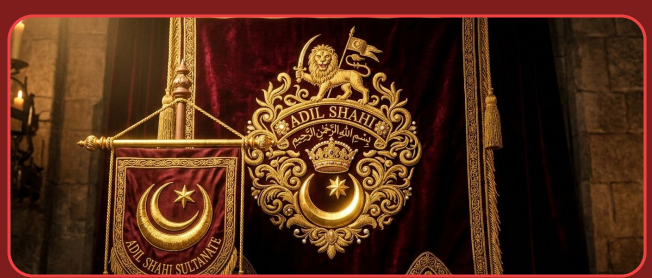
ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳು: ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಂ

ಜಗದ್ಗುರು ಬಾದ್‌ಷಾ • ಕಿತಾಬ್-ಎ-ನವರಸ್ • ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ

೧. ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ

ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 200 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (ಸಾ.ಶ. 1489-1686) ಮೆರೆದ ಪ್ರಬಲ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ ವಂಶ.

೨. 'ಕಿತಾಬ್-ಎ-ನವರಸ್' ಕೃತಿ

ಉರ್ದು/ದಖನಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿ; ಹಿಂದೂ ದೇವತೆಗಳಾದ ಸರಸ್ವತಿ, ಗಣಪತಿ, ಭೈರವರ ಸ್ತುತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗೀತ ಗ್ರಂಥ.

೩. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಹರಿಕಾರ

ಅರಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಹಿಂದೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉದಾರ ಆಶ್ರಯ.

೪. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ ನಿರ್ಮಾಣ

ಪತ್ನಿ ತಾಜ್ ಸುಲ್ತಾನಾ ಹಾಗೂ ತನಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ದಖ್ನಿನ ತಾಜ್‌ಮಹಲ್ ಎನಿಸಿದ ಸುಂದರ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ.

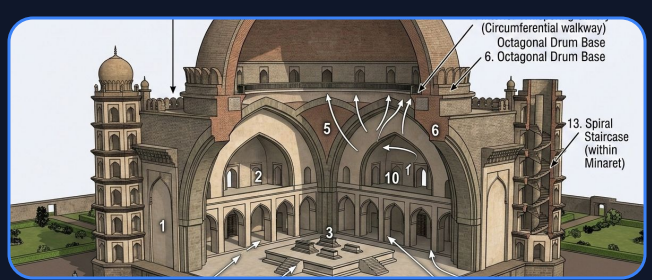
ಅದ್ಭುತ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಗೋಲ್ ಗುಂಬಜ್ & ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ

ವಿಶ್ವದ ೪ನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ • ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುವ ಗ್ಯಾಲರಿ

೧. ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಷಾಹನ ಗೋಲ್ ಗುಂಬಜ್

ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನ 4ನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗುಮ್ಮಟ; ಯಾವುದೇ ಕಂಬಗಳ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಚಮತ್ಕಾರ.

೨. ಪಿಸುಗುಟ್ಟುವ ಗ್ಯಾಲರಿ

ಗುಮ್ಮಟದ ಒಳಭಾಗದ ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಣ್ಣ ಪಿಸುಮಾತು ಕೂಡ ಎದುರು ಬದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವ ಮತ್ತು 7-10 ಬಾರಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ ವಿಸ್ಮಯ.

೩. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ (ದಖನ್ನಿನ ತಾಜ್)

ಸುಂದರ ಉದ್ಯಾನದ ನಡುವೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿರುವ ಅವಳಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು (ಮಸೀದಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ); ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಲ್ಲಿನ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ.

೪. ವಿಜಯಪುರದ ಕೋಟೆ ಅರಮನೆಗಳು

96 ಕೊತ್ತಲಗಳು, 6 ಮಹಾದ್ವಾರಗಳುಳ್ಳ ಬೃಹತ್ ಕೋಟೆ; ಭವ್ಯ ಗಗನ್‌ಮಹಲ್ ಮತ್ತು ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ಅಸಾರ್‌ಮಹಲ್.

